

19 november

(...)

God wordt hier ervaren als iemand die de mens geroepen heeft d.w.z. met een opdracht gelast en met een bestemming begunstigd” (L. Heyde, De maat van de mens)

Ik blijf dezelfde tot uw oude dag. Als u grijs bent zal ik u nog dragen.

Twee weken geleden tekende Laura ons het beeld van de dynamische en ondernemende jeugd. Mij valt daarbij een bizarre vergelijking op: jongeren nemen risico's met een snelle afdaling van een berg om hun mogelijkheden te testen, ten aanzien van ouderen bestaat in onze samenleving het hardnekkige beeld van de oudere die figuurlijk bergafwaarts gaat en eerder voorwerp wordt van betuttelende zorg, dan onderwerp van autonomie in verbondenheid.

Bijna 20 jaar ben ik werkzaam in de sector van de ouderenzorg. Van meet af aan heeft één vraag mij heel sterk bezig gehouden: hoe komt het dat er over het ouder worden zoveel negatiefs verteld en geschreven wordt? Is ouder worden dan alleen maar kommer en kwel? Hoe komt het dat de beeldvorming over de zorg voor ouderen zo negatief is en blijft? (...)

Zo kom ik tot een belangrijke voorwaarde om in het ouder worden te kiezen voor het leven: openstaan voor het oud worden, loslaten wat we meemaakten aan ervaringen, wat we beleefden, wat we bereikt hebben, relativeren en aanvaarden wat dit oud worden meebrengt. Oud worden - hier op de tafel gesymboliseerd door een kristal - heeft vele facetten, vertoont uitsteeksels (ieder van ons wordt anders, op een geëigende manier oud), onderaan is de kristal wat troebel, maar naar boven toe is hij helder. (...) Kan ouder worden uiteindelijk een kristallisatie, een vol-tooing zijn van het voorbije leven *aan de rand van tijdeloosheid*? Ik denk het wel, tenminste als we onszelf daarvoor willen open stellen én daartoe tijd en energie krijgen, want niet iedereen kent een rustige, aangename oude dag. Nog meer kenmerkend voor oud-zijn is het 'staan in het einde'.

(...)

'Staan in het einde' confronteert me met 'de eindigheid van het leven'. Het sterven van mijn beide oude ouders in een half jaar tijd was o.a. in die zin ingrijpend omdat ik op korte tijd verweesd achterbleef en geconfronteerd werd met het staan op de eerste rij als volgende generatie die op weg is naar het einde. Bij elke afscheidsviering (en dan zowel bij mijn ouders als bij mijn schoonouders) was het ontroerend te mogen ervaren hoe broers, zussen, schoonbroers en schoonzussen eraan hielden dat het een 'vieren van de kracht van het voorbije geleefde leven' moest zijn.

(...) Ik wil afsluiten met de laatste paragraaf van het laatste boek 'De maat van de mens' dat mijn te vroeg gestorven schoonbroer Ludwig Heyde, hij was net zestig geworden, schreef:

“De unieke waardigheid van de mens verschijnt als iets wat gegeven is. Hoe zouden we ze in eigen hand hebben, gezien de gebrokenheid die in elk van ons huist ? Wat het meest eigene van de mens zelf is, verschijnt zo als het meest van een ander, van de Ander...Het over de dood heen reiken is dan niet meer slechts het wagen van een hachelijke overgang van behoren naar zijn. Het wordt nu tevens voorwerp van een vertrouwend verwachten. De mens weet dan immers dat Diegene, die hem altijd gedragen heeft, hem opvangt op het ogenblik dat niets meer gedaan kan worden: in het uur van de dood.”